

KÜLTÜR, EDEBİYAT VE SANAT DERGİSİ

Yitik Bavul

Arife Özden
Bahar Batak
Derya Yazıcı

Elif Ağaç
Elif Enç
Ender Arslan

Ercan Köksal
Gülser Olmuş
Hacer Nur Çekiç

İbrahim Birgül
İlkay Çoşkun
M. Ali Özdoğan

Mehmet Şirin Aydemir
Muhammed Korkmaz
Mustafa Emre Yüksel

Nicat Hunalp
Nurdane Yıldız
Nurşen Gümrükçü
Uğur Canbolat

Yitik Bavul

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Sıddıka Zeynep Bozkuş

YAYIN KURULU ve EDITÖRLER

Sıddıka Zeynep Bozkuş

Serap Lee

Betül Öztürk

Merve Begüm Daş

Orkun Pelenkoğlu

Tasarım

Serap Lee

Nurşen Gümrükçü

Sosyal Medya Sorumlusu

Merve Begüm Daş

İletişim

yitikbavul@gmail.com

@yitikbavuldergisi

yitikbavuldergisi

#yitikbavuldergisi

AMAÇ ve KAPSAM

- 1, Yitik Bavul Dergisi 2 ayda bir yayınlanan edebiyat, kültür ve sanat dergisidir. Gerekli durumlarda özel ya da ek sayılar da yayınlanabilir.
- 2, Yitik Bavul Dergisine gönderilen yazıların daha önce herhangi bir platformda yayınlanmamış olması, bir başka yerde yayın değerlendirme sürecinde bulunmaması gerekir.
- 3, Herhangi bir yazının dergi mailine gönderilmesi itibariyle elektronik sistemine eklenmesi, yazının yayınlanması için başvuru olarak kabul edilir ve yazının değerlendirilme süreci başlar.
- 4, Yayınlanması için Yitik Bavul Dergisine gönderilen yazıların basım ve yayın hakları dergiye devredilmiş olur. Bu yazılar dergi yönetiminden izin alınmaksızın bir başka yayın organında yayınlanamaz, çoğaltılamaz ve kaynak gösterilmeden kullanılamaz. Yitik Bavul Dergisinde yayınlamış olduğu metinleri çeşitli platformlarda yayınlayabilir.
- 5, Dergimize gönderilen yazılardan kaynaklanması muhtemel herhangi bir yasal, hukuksal, ekonomik ve etik sorumluluk, söz konusu yazı yayınlanmış olsa bile yazarlarına aittir. Dergi bu konuda herhangi bir sorumluluk kabul etmez.
- 6, Yitik Bavul Dergisinin öncelikli yayın dili Türkçedir.
- 7, Dergi etiğine uygun olmayan yazılar yazarlarına iade edilecektir.

Dergimize yayınlanması için yazı göndermek isteyenlerin, kendilerini tanıtan kısa bir özgeçmiş ile yazılarını göndermeleri gerekir.

YAZAR REHBERİ ve YAZIM KURALLARI

1. Metinler, “Times New Roman” yazı tipinde, 12 punto büyüklükte, A4 boyutunda Microsoft Word sayfasında yazılmalıdır.
2. Metin içerisinde vurgulama yapılması gerektiğinde koyu vurgulama yapılmalıdır. Alıntı yapıldığında italik olarak belirtilmelidir.
3. Paragraflar öncesinde ve sonrasında bir satır boşluk bırakılmalıdır.
4. Dergiye gönderilen çalışmaların en fazla 4 sayfa olması gereklidir.

İÇİNDEKİLER

ŞİİR

1 YÜREK SIZIM

ARİFE ÖZDEN

2-3 SESSİZLİK

İBRAHİM BİRGÜL

4 KIZIL KATRAN

MEHMET ŞİRİN AYDEMİR

5 MASA

M. ALİ ÖZDOĞAN

6 KADININ GÖZBEBEKLERİYLE KONUŞAN ŞİİR

MUHAMMED KORKMAZ

7 BİR BULUD AĞLAYIR

NİCAT HUNALP

ÖYKÜ

8-9 ANI SANDIĞI

ELİF ENÇ

10-11 ZEYTİN

ENDER ARSLAN

12-14 YEŞİL KUTU

MUSTAFA EMRE YÜKSEL

HİKAYE

15 KISA HİKAYELER

ERCAN KÖKSAL

ANI

16-17 BİR OKUL MESELESİ

ELİF AĞAÇ

SOHBET

18-19 AKLİMİZİ SARAN YUMAKLAR

UĞUR CANBOLAT

DENEME

20-21 TOTEM

HACER NUR ÇEKİÇ

İÇİNDEKİLER

MAKALE

22-23 ÇOCUKLARA OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMAK

GÜLSER OLMUŞ

FOTOĞRAF OKUMALARI

24-25 MERHUMU NASIL BİLİRSİNİZ?

NURŞEN GÜMRÜKÇÜ

KİTAP OKUMALARI

26-27 KUŞUN KANADI

İLKAY ÇOŞKUN

FİLM OKUMALARI

28 KARDAN MÜREKKEP

DERYA YAZICI

ŞAZİYE HANIM'IN HALLERİ

29-30 ŞAZİYE HANIM'IN D/İŞLERİ

NURDANE YILDIZ

YİTİK HAZİNE

31-32 BİR HÜZNÜN YAZARI: SABAHATTİN ALİ

BAHAR BATAK

26-27

28

YİTİK BAVUL KİTAPLIĞI

33 KUŞLAR PITRAKLAR VE TIRAŞ SANDIĞI

ZÜBEYDE ANDIÇ

34 KIZIM SENİ ŞAİRE VEREYİM Mİ

HÜSEYİN AKIN

KAYIP DİLİN HİKAYELERİ

KAMİL YEŞİL

#şiir

YÜREK SIZIM

Arife Özden

Ey! Yüreğimin gizli yanı
soğuk bir kış yaşanıyor buralarda
senin diyarında mevsim bahar mı
buzdan örtüler kaplıyor solumu
oralarda çiçekler dört bir yanı sardı mı

Ey! Yüreğimin nazlı yanı
kaç mevsim daha geçer böyle
yokluğunun ayazında üşüyor yüreğim
bu kaçınıcı yama yaralarım
yabancıyım hislerime
uykuya direnen gözlerime
kabına sığmayan kalbime
zıtlıklar ülkesinde kaybolmuş gibiyim
kaç dilek hakkım kaldı söyle

Ey! Yüreğimin tozlu yanı
nasıl diner yokluğunun yangını
yürek sancısı tebessümün
ne zaman çıkar abislerimden

Sen gönlümün sevda yanı
söyle sevgili
gözlerin hangi dağın ceylanı

#şiiir

SESSİZLİK

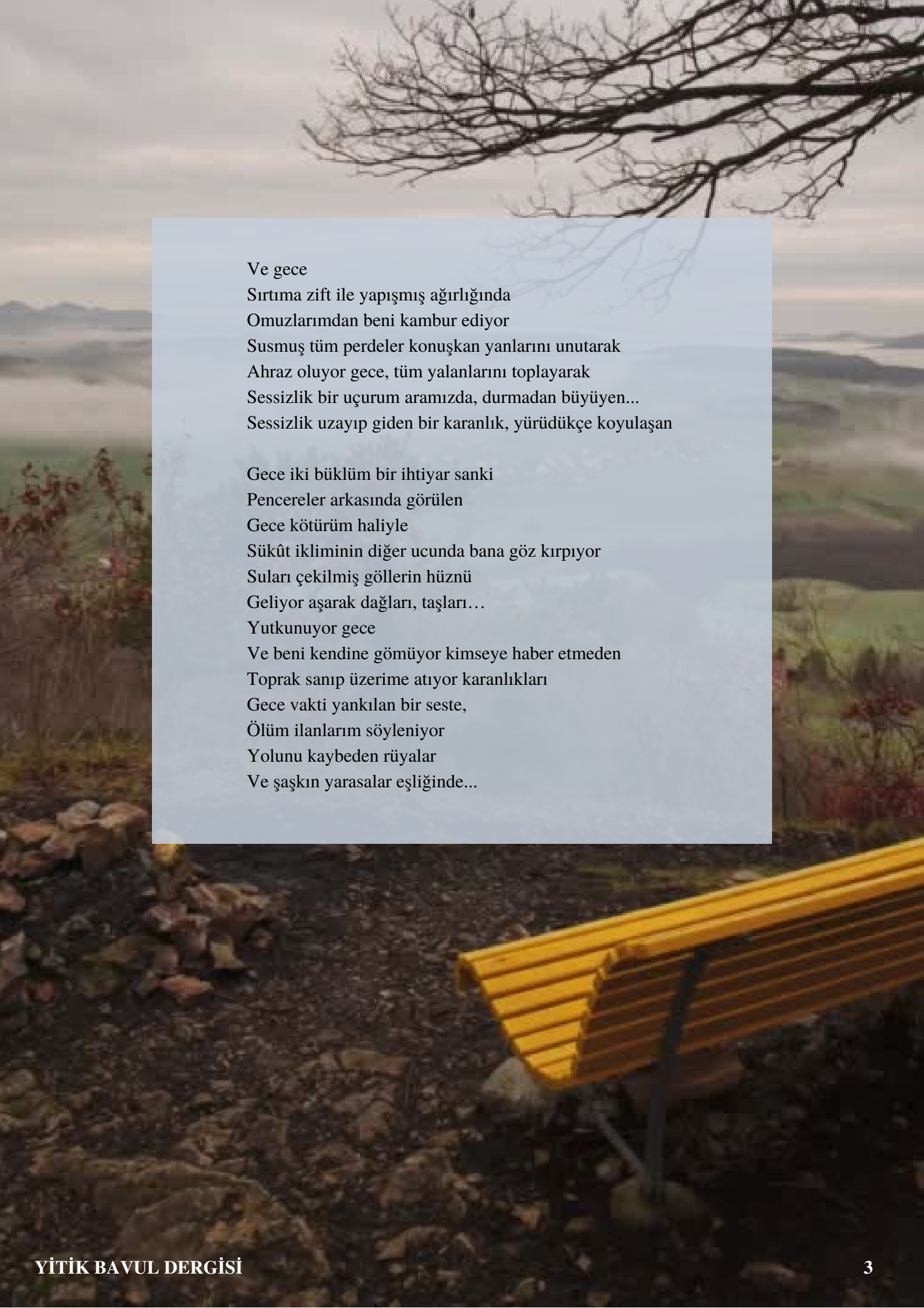
İbrahim Birgül

A

ramızdan yürüyor kalabalık sessizlik
Gümrah nehirlerden iniyor solgun bir sabah
Bakışlarımı alıp kırılmış yerlerimden
Ve sancılı duvarlara yaslayarak gözlerimi
Kırpiklerime fermuar çekiyorum
Gözlerim suskun, gözlerim kapalı güne, güneşe
Sabaha, aydınlığa, yaşama, yaşamlara...
Yeniden doğuyorum ölüme

Beraber susunca seninle
Aramızdan çoğalıp gidiyor sonunda kalabalık bir sessizlik
Zaman çığ olup kapatıyor aramızdaki yolları
Kuşlar hep kırılğan oluyor gökyüzüne
Tüylerinde ayrı bir titreyiş kuşların
Ayrı bir üşüme
Ayrı bir telaş
Gökyüzü bir başka sen oluyor baktığımda
Belli ki bakışlarımı alıp götürmüşsün
Götürmüşsün hiç bilinmeyen iklimlere

Susunca beraber seninle
Böylece aramızdaki kelimeler
Pencere önlerinde okşanmayı bekleyen çiçekler gibi
oluyor
Yorgun akşamlara hazırlanıyor şehir
Seyyar satıcıların solgun sesleri dolanıyor çarşılarında
Bir annenin sesi yankılanıyor
Çocuğunun ezan sonrası eve gelmesindeki kızmaları
Sokaklarda soluklanıyor...

Ve gece
Sırtıma zift ile yapışmış ağırlığında
Omuzlarımdan beni kambur ediyor
Susmuş tüm perdeler konuşkan yanlarını unutarak
Ahraz oluyor gece, tüm yalanlarını toplayarak
Sessizlik bir uçurum aramızda, durmadan büyüyen...
Sessizlik uzayıp giden bir karanlık, yürüdükçe koyulaşan

Gece iki büklüm bir ihtiyar sanki
Pencereler arkasında görülen
Gece kötürüm haliyle
Sükût ikliminin diğer ucunda bana göz kırptıyor
Suları çekilmiş göllerin hüznü
Geliyor aşarak dağları, taşları...
Yutkunuyor gece
Ve beni kendine gömüyor kimseye haber etmeden
Toprak sanıp üzerime atıyor karanlıkları
Gece vakti yankılan bir seste,
Ölüm ilanlarım söyleniyor
Yolunu kaybeden rüyalar
Ve şaşkın yarasalar eşliğinde...

#şiir

KIZIL KATRAN

Mehmet Şirin Aydemir

Yer bıçağını biliyor
cellat insanların eliyle
öfkeyle köpürüyor deniz
dehlizler uğultuyla uzuyor
kızıl katrana çalıyor akşamın rengi
kandiller bir bir sönüyor

hangi mazlumun ahıdır tutan
neylersin, en çok mazlumlar ölüyor
kim tarif edebilir eşkalini
eşik söken eşkiyanın
ışık hızında yığınla can
candan canandan oluyor

yüzüne yansıyor yarası toprağın
teki kayıp ayakkabı topuğundan kanıyor
oyuncak bir bebeği avutuyor yorgun kolon
üç yaşındaki çocuk aniden büyüyor

zehrini zerk ediyor çaresizlik
şehrin kılcal damarlarına
çarkı duruyor çırçır fabrikalarının heyhat
hayat bazen herkesle yersiz oyun oynuyor
nasıl körelteyim şimdi
acını çocuk acınası halimle
kanattın sol yanıma o minik ellerinle

#şir

MASA

M. Ali Özdoğan

K adınlar saçlarıyla ölçerken
Gecenin uzunluğunu
Bir perşembe daha düşüyor işte omuzlarımdan
Dağlar yürütülüyor
Peşinden pankartlar olur olmadık endişe

Hepimiz zenciyiz yani gece saat iki
Bir denklem kuruyorum ortalığa
Kim çıkarsa çıksın içinden
Kaburga kemiklerimden piyango biletlerinden

Hepimizin yüzünde gizlenen bir tren
Hepimizin yüzünden nereden nereye
İşte dumanı tüten bir masa
Nasıl da duruyor öylece
Sabaha kadar duruyor
Tek ayağı üzerinde bir kartal gibi

#şir

KADININ GÖZBEBEKLERİYLE KONUŞAN ŞİR

Muhammed Korkmaz

*Değildir kahraman er kişi
Bir aslan; aslandır olsa da dişi*

Ziya Gökalp

Gülüştün umutlar yeşertir ölümün bağrında
Nefesin büyürken Sarıkamış'ta
Ceketin buz tutmuş merminin kucağında

Avuçlarında açan bir gül savaş meydanlarından kalma
Yüreğin bir kağıt taşı, dudaklarında üşüyen bir dua

Kızıl alaydan bir rüzgar eser
Sabah ezanında kardelenin başını okşarken bahar
Ödünç vermişsin çocukluğunu ruhundan
Dokuz yaşında, bir silahın çelik kabzasında

Ölüm hatıradır sana Aziziye tabyalarından
Bir Vatan türküsü gibi düşürmezsin dudaklarının arasından

Sen bir kadınsın, gül bahçesi ölümsüz çiçekler yeşertirsin
Kah okul sıralarında kah savaş meydanlarında
Sen bir kahramansın taşırsın vatani gözbebeklerinde
Bir destan daha yazılır senin yüreğinle...

#şiir

BİR BULUD AĞLAYIR

Nicat Hunalp

Bir bulud ağlayır başımın üstə,
Bir az köz atım qoy bu sözə barı,
Fələklə payımı böl yarı - yarı,
Tanrımı göndərib bu buludları,
Bir bulud ağlayır başımın üstə

Özün bax sən Allah bu haya - küyə,
Ürəyim dayanmır o uçuq öyə,
Göy yerə qarışib,yerdəki göyə ,
Bir bulud ağlayır başımın üstə

Burda yaşamımda vallah havayı,
Pərişan görürəm günəşi ,ayı,
Kimim kimsəm yox , qəmdən savayı,
Bir bulud ağlayır başımın üstə

Nə qədər adam var içimdə ölən,
Yoxdu ürəyimdə dərdimi bilən,
Nə çoxdu halıma ürəkdən gülən,
Bir bulud ağlayır başımın üstə

Dayan, bir baş çəkim bu ağacada,
Orda qəlbi kabab ,qarnı acada,
Tanrıdan aşağı,məndən ucada,
Bir bulud ağlayır başımın üstə

#öykü

ANI SANDIĞI

Elif Enç

Moda'nın denize uzanan sokaklarından biri. Yaverbey sokak, Derya apartmanı... Ahşap bir köşk çekile çekile bahçesi ve kararmış tahtalarıyla bir zamanın gösterişli yapılarından biri etrafı Deniz apartmanı gibi 4-5 katlı binalarla sarılmış.

Moda'da oturuyorsanız denize yukarıdan bakarsınız , yüksekçe bir tepede kurulmuştur. Bir zamanın İngiliz kolonistlerinin ve devlet görevlilerinin geniş bahçelerle (ki her biri birer korudur) çevrili köşkleri bu semttedir. İngilizler Küçük Moda'ya; beyler, paşalar büyük modaya yerleşmiş, sırt sırta yaşamışlar 1900'lerin başında. Camdan dışarı bu eski köşke baka baka zamanını geçirirdi küçük çocuk. Ahşap pervazlarından içeri süzülür, tahta merdivenlerden çıkar, tırabzanından kayardı. Odalarını hayal ederdi, nasıldır? diye. Yüksek tavanlı, loş odalarında dolaşırdı. Bahçedeki ceviz ağaçlarına yaşıtı çocuklar tırmanır, kopardıkları cevizleri taşla kırıp yüzlerine gözlerine sürer, kızılderili gibi boyanırlardı.

İzlerdi çocuk penceresinin kenarından, bazen de açıp yüzüne vuran yaz havasını içine çekerdi. Sokağa inmesine izin yoktu. Hayat üçüncü katın camından baktığı bir manzaraydı onun için. Annesi sabahın kör karanlığında işe giderdi. O saatte kalkar uğurlardı, gözden kaybolana kadar bakardı arkasından. Anneannesi yanında ayet-el kürsi okur, üflerdi kızının ardından. Mırıl mırıl kıpırdardı dudakları. İzlerdi çocuk penceresinin kenarından, bazen de açıp yüzüne vuran yaz havasını içine çekerdi. Sokağa inmesine izin yoktu. Hayat üçüncü katın camından baktığı bir manzaraydı onun için. Annesi sabahın kör karanlığında işe giderdi. O saatte kalkar uğurlardı, gözden kaybolana kadar bakardı arkasından. Anneannesi yanında ayet-el kürsi okur, üflerdi kızının ardından. Mırıl mırıl kıpırdardı dudakları.

Hele kış sabahları yok mu? Sokak köpekleri eşlik ederdi annesine. Mantosunun eteğini koklamaya burnunu uzatan köpeği fark edip yönünü yay gibi değiştirince annesi, pencereden onu gözleyen çocuğun yüreği hop ederdi.

Öğlene doğru anneannesi ayak bağı olmasın diye onu evde bırakıp çıkardı dışarı. Koca ev, tek başına; bütün dolaplar bütün çekmeceler onun keşfedeceği hazinelerle dolu... Özellikle en beğendiği sandık odası. Düğme kutusu, renk renk boy boy çeşit çeşit kemik, sedef düğmeler. Ah kıymetlisi ıvır zıvır sandığı. Salona geçip dökerdi ikisini de halının ortasına. Sehpanın altına geçer tek tek inceler, bakardı. Kristal yüzük... Parmağına takıp güneşe tutardı. Işıkla yeşil ile kırmızı renk değiştirirdi hareket ettikçe. Sıkılana kadar seyrederdi ışıklarını. Düğmeleri ayırırdı boy boy, renk renk. Gözüne ilişen, minik boncuk çiçeklerden el ele vermiş bir zincir oluşturmuş mavi -beyaz kolyeyi boynuna geçirirdi. Cam bilyeleri, birer mücevher gibi özenle tutar, minik parmakları ile karışık sandığın içinden çıkartırdı. Bir süre de onları atar tutar birbirine yuvarlardı.

Salon penceresinden süzülen ikinci güneşi odayı aydınlatırken, Hereke desenli halıya sırt üstü uzandı, hazineleri ile çevriliydi etrafı. Tavandaki pirinç avizenin üç kolu birer camdan lale ile bitiyordu. Uzun uzun seyretti... Doğruldu yerinden sandalyeyi çekti, çıktı üstüne boyu yetişmedi. Sehpanın üstüne koydu bu sefer. Yine çıktı. Yok, hala yetişmiyordu lambaya. Koltukların üstündeki yastıkları aldı tek tek, dizdi üst üste. Evet, başarmıştı yetişmişti sonunda. Elini uzatıp ampulü çıkardı yerinden, yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı. Bir süre elinde tuttu, içindeki tele merakla baktı. Gerisin geriye yerine takmak için uzandı fakat çıkarttığı gibi kolayca yerleşmiyordu duyuna ampul. Ayakları yumuşak ve kaygan yastıkların üstünde gömülüp duruyor, bir türlü tutturamıyordu yerini. Parmaklarının üstüne kalktı, bir eliyle avizenin kollarından birine tutundu sonunda ampulü takmayı başardı. Yaptığı işi seyretmeye dalmışken bir anda belinden kavrıldığı gibi ayakları yerden kesildi. Annesi:

“Ne yapıyorsun sen böyle?” diye korkuyla bağırdı. “Onu taktım ama yerine taktım anne !” diye boşuna açıklamaya çalışıyor, inmek için çırpınıyordu kucağından. Annesinin telaşını fark edince pes etti, sustu, sakinleşmesini bekledi.

Yaptıkları herkese anlatıldı; teyzelere, dayılara, komşulara. “Ah yaramaz neler de yapmış. Haylaz kız seni!” Bir kenarda sessiz sedasız dururken bu sözler kulağına çok uzaklardan geliyordu. Onun aklında yastıkların dengesiz olduğu, bunun yerine pufun daha sağlam olacağı düşüncesi dönüp duruyordu. Elbette yarın, öbür gün anneannesi yine çarşıya çıkacaktı ve ev kendisine kalacaktı. Bir an heyecanla avizeye baktı ve kimse görmeden hemen gözlerini kaçırdı.

ZEYTİN

Ender Arslan

Her zamanki gibi kahvaltıdan sonra, işe giden eşini yolcu etti ve kendisine de bir sabah kahvesi yaparak kitabını eline aldı. Zaten sabahın bu saatlerinde yarım saat ya okuyabiliyor ya okuyamıyordu. Bir de akşamları yatmadan önce yarım saat kadar daha buna zaman ayırabilirse kendini şanslı sayardı. Çalışırken; yani henüz çocukları olmamışken, her şey daha mı kolaydı ne?

Kahvesini yudumlarken akli karıştı, bir türlü giremiyordu romanın içine. “Keşke sabah o kadar sert çıkışmasaydım adama ya!” diye düşündü. “Sonuçta o da Melih’i düşünüyor benim gibi, anlıyorum ama bunu doğru düzgün ifade edemeyişine, üslûbuna sinir oluyorum. Görür o! Melih biraz daha büyüsün uygun bir kreşe verip tekrar başlayacağım çalışmaya.”

Zihninde düşünceler dönüp dururken içeriden gelen çığlığı işitmiş olsa da buna pek aldırmış etmedi. Nasıl olsa bir dakika içinde zaten hikâyeyi oğlundan dinleyecekti, hem de odasına gitmesine bile gerek kalmadan. Çünkü koşarak yanına gelecek ve yine şikâyetçi olacaktı oyun arkadaşından. Çok geçmeden jet hızıyla ama salya sümük geldi oğlan.

“Anne ya, Zeytin beni gene tıymaladı, ühhüü!”

“Söylediklerini anlayamıyorum oğlum, önce ağlamayı bitir sonra konuşalım olur mu?”

Dört buçuk yaşındaki açık kumral saçlı çocuk, ağlamaktan kızarmış gözlerini kocaman açarak heyecanla anlatmaya başladı. Sağ eliyle sol kolunu okşayarak gösteriyordu:

“Anne valla bak, ben böyle böyle seviyordum Zeytin’i ama o yine tıymaladı beni. Hem de çok acıdı!” diyerek işaret parmağını uzattı ve yine ağlamaya başladı.

“Hani ağlamıyorduk Melih?”

Annesinden gelen ikazla gene suspus oldu küçük adam.

“Biliyorsun Zeytin seni bebekliğinden beri çok sever, birlikte büyüdüğünüz diyebiliriz aslında. O yüzden sen onu kızdırmazsan o seni kolay kolay tırmalamaz. Öyle değil mi?”

“Ama tıymaladı işel!” dedi kaşlarını çatarak.

“Sen ona hiçbir şey yapmadın yani, öyle mi?”

Ufaklık cevap vermeden kızgın bir ifadeyle sağa sola bakınıyordu.

“Gel istersen gidip ona soralım.”

Afallayan çocuk merakla sordu.

“Zeytin konuşamaz ki, değil mi anne?”

#öykü

“Neden soruyorsun bunu? Yoksa senin anlattığından farklı bir hikâye anlatabilir diye mi korktun?”

Yine suskundu yere bakarken.

“Eğer iyi bir dinleyici olursan onu anlayabilirsin.”

Odaya girdiklerinde kedi ortalıkta görünmüyordu. Altı yaşında ve aslında gayet uysal bir siyam kedisiydi onlarınki. Tabii ki küçük haydut onu kızdırmadığı sürece!

İlk tahmini dolaptı. Yarı aralık duran kapağı açtı, yanılmadığını görünce hiç oğluna bakmadan, sitemkâr bir ses tonuyla durumu özetledi:

“Bak işte, dolaba saklanmış yine, belli ki senden kaçıyor! Her zamanki gibi!”

Genç anne cevap vermesini beklerken gözlerinin içine baktı oğlunun. Yanıt gelmeyince kediye dönüp konuşmaya başladı bu kez.

“Zeytin, oğlum, yine yaramazlık mı yaptı şu Melih ya?Söyle bakayım!”

“Mauuv!”

“Hımm, demek öyle. Ne yaptı sana? Yine sıkıştırdı değil mi seni?”

“Mav vauuv!”

Olan biteni şaşkın şaşkın izleyen çocuğa dönüp sordu annesi:

“Yine sık boğaz etmişsin, onu diyor. Sen de duydun mu?”

“Hayıy ya! Ben bir şeycikley yapmadım!”

“Bir şey yapmadıysan zavallının boynundaki kırmızı kravat ne öyleyse?”

Melih hınzır bir gülümsemeyle cevapladı annesini:

“Ben onun babam gibi işe gitmesini istiyorum ama ona göye gömlek bulamadım, hepsi çok büyük bunlayın!” diyerek kirli sepetini gösterdi minik işaret parmağıyla.

“Hangi gömlekler?” diye aklından geçirirken, kirli sepetindeki iyice buruşturulup atılmış gömlekleri görünce gülümsedi. Oğlunu bir çırpıda kucağına aldı, şefkatle saçını okşarken bir yandan da anlatmaya başladı.

“Ev hayvanları çalışmazlar Melihciğim, daha doğrusu çalışmalarına gerek yoktur.”

“Hiç mi çalışmazlay anne?”

“Hımm! Bir düşünelim. Evet aslında bazı hayvanlar vardır ki çalışmak zorunda kalırlar

“Nasıl? Neyede?”

“Mesela sirklerdeki hayvanlar. Onlar yiyeceklerini hak etmek için çalışmak zorunda kalıyorlar. Ve onlar tabii kravat takmazlar.”

“Niye takmazlay anne?”

“Resmiyeti sevmezler de ondan, ha hah ha!”

“Resmiyet ne anne?”

“Onu da babana, akşam gelince sorarsın oğlum.”

YEŞİL KUTU

Mustafa Emre Yüksel

Holün lambası açık, evin içerisinde kibar bir gürültü vardı. Eski ayakkabılığın menteşelerinin inlemesiyle ayağa kalktım. Gözlerimi ovuştura ovuştura kapıya gittim. Dedem ayakkabılarını arıyordu. Fısıltıyla “Uyandırdım mı seni çocuğum?” dedi. Neden hala fısıldıyordu ki? Zaten uyanmıştım.

- Nereye gidiyorsun dedeciğim?
- Camiye gidiyorum yavrucuğum.
- Ama daha karanlık değil mi? Bu saatte ne yapacaksın ki orada?
- Namaz kılacağım tabii. Sabah namazı karanlıkta kılınır.
- Ama sabah olmadı ki. Bak hiç güneş yok.

Dedem bana göz kırparak gülümsüyordu:

- İşte sabahı karşılayacağım. Güneş de gelecekmiş.

Sonunda aradığı çifti bulup çıkarttı. Kapıyı açıp önüne koydu. Sonra arkasına dönüp bana yaklaştı. Yanağımdan ıslak ıslak öptü. Tekrar dönüp ayakkabılarını giymek için eğildi.

“Şey... Dedeciğim.”

Çekek ile ayağını pabuçlarına sokuşturmaya çalışırken başını bana çevirdi.

“Ben de gelebilir miyim?”

Ezan sesini dinleyerek camiye yürüyorduk. Elimi sıkı sıkı tutuyor, hızlı adımlarla ilerliyor, arada beni de kendine doğru çekştirip zıplatıyordu. Camiye geldiğimizde kocaman bir avizenin sadece caminin orta kısmını aydınlatıldığını gördüm. Güneş bizden erken gelmişti galiba. Ama o da yeni uyanmış olmalı, kenarları aydınlatacak gücü henüz toplayamamıştı. Dedemle süslü duvarın önüne doğru yürüdük. Sonra elimi bırakıp bir amcayla ellerini bağladı. Sonra birbirlerini bırakıp parmaklarını yüzlerine sürdüler. Ben de o sırada cami tavanına bakıyordum. Henüz uykusundan tam uyanamamış, uyku sersemi güneşi zincirle bağlamışlardı sanki. Acaba nasıl oraya yetişebildiler?

Kocaman bir dev gelip takmış olabilir miydi? O kadar uzun merdiven var mı? Ben bunları düşünürken herkes ayağa kalktı. Dedem sırtımı sıvazlayıp beni de kaldırdı. “Benim yaptıklarımı yap tamam mı çocuğum?” Ellerimizi havaya kaldırdık, sonra göbeğimize bağladık. Onun dudakları kıpırdıyor, sanki kendi kendine konuşuyordu. Ben de onu taklit etmeliydim. “Fısı fısı, fısı fısı, fısı... fısı...”

Camiden çıktığımızda havanın aydınlandığını gördüm. Biz yine el ele tutuşmuştuk ama şimdi yavaş yavaş yürüyorduk. Kuşlar sabah şarkılarını söylüyor, az önce bizimle birlikte çıkan amca pastaneye giriyordu. “Aaa Dede bak park varmış!” Ellerinden sıyrılıp salıncağa koştum. “Dedeciğim beni sallarmısın? N’olur?” Saçlarımı sevdi, yanağımı öptü. “Dedeciğim sallamayacak mısın? Ama ben sallanmayı çok seviyorum. Seni daha çok seviyorum tabii ki. Ee sallayacak mısın?” Gülümseyip arkama geçti. Zincirlerden tutup beni çekebildiği kadar geriye çekti, bıraktı, sonra da itebildiği kadar ileriye itti. “Daha hızlı, daha hızlı!” diyor, bulutlara ellemek istiyordum. Aniden dedem kenara geçti. Sol göğsünü tutuyor, zar zor nefes almaya çalışıyordu. Ben de yavaşlayan salıncaktan onu izliyordum. Ayağımı yere sürüp durdum, yanına koştum. “Ne oldu?” İyi gözüküyordu. “Bir şey yok evladım, yaşlılık işte yoruldu hemen.” Daha fazlası vardı. “Tamam o zaman, eve gidip dinlenelim biraz.”

Televizyondaki türküyü uyandım. Üzerime kundak gibi sıcacık sarılmış pikenin içinden çıkarak evin içinde dolanmaya başladım. Dedem yine ayakkabılarını arıyordu. “Üstümü sen mi örttün?” Arkasını dönüp gülümseyerek bana baktı. “Evet, terlettim mi seni?” dedi. “Hayır, teşekkür ederim hiç terlemedim, üşümedim de. Sen camiye mi gideceksin” Bunu sorunca gözleri parladı, o da beni hep yanında götürmek istiyor gibiydi. “Evet, benimle gelir misin?” Başımı sallayıp kapıya koştum. El ele yürüyerek gidiyorduk. “Ben seninle hep camiye gitmek istiyorum, olur mu?” diye sordum. “Olur tabii, bakalım ne zamana kadar birlikte gidebileceğiz.” “Her zaman geleceğim, gerçekten...” Ezan sesiyle sohbetimize ara verdik. El ele koşmaya başladık. Hızlıca girip hemen diğerlerinin yanına geçtik.

Sabahki gibi ellerimizi kaldırdık göbeğimizde bağladık. Ben hemen başladım “Fısı fısı, fısı...” ama dedemin ağzı kapalıydı. Ben de dudaklarımı birbirine sımsıkı yapıştırdım. Şimdi imam yüksek sesle dua okuyor herkes susuyordu. Alnımızı yere değdirdik. İmam “Allahuekber” dediğinde oturduk sonra bir daha seccadeye yapıştırdık alnımızı. Dedemin yine zar zor nefes aldığını duyuyordum. Yaşlılar hep böyle eğilince zorlanıyor muydu? “Allahuekber” herkes ayağa kalktı ama dedem kalkmadı. Ben de tekrar eğildim. Bekliyordum ama canım dedeciğim kalkmıyordu. İmam duaya başlayınca dedemin sırtına dokundum. Gövdesi yanındaki adamın önüne yığılıverdi. “Dedeciğim, Dedeciğim, Dede! Ne oluyor?” Yanımızdakiler de hemen başımıza toplandılar. İmam besmele çekip yeni bir sure okuyor, ilerideki amcalar onu dinliyor, yanımızdakilerden biri dedemi kucağına yatırıyor, öteki yakasını açıp iki parmağını boynuna yapıştırıyor, ben ise ayakta duruyor, neler olduğunu çözemiyordum. Şimdi kimi taklit edeceğimi bilmiyordum.

“Ölmüş.” Ne demek ölmüş? Uyanmayacak mı? Beni bir daha camiye getiremeyecek mi? “Vah, vah!” Neden vahlıyorlar, dedeme ne oldu? Dede, hadi evimize gidelim biraz uzan, hem türkü de vardır televizyonda. Namaza devam edenler kafalarını önce sağa sonra sola çevirip bize doğru koştular, herkes çember oldu. Sesli dua okuyan kişi aradan geçip hareketsiz yatan bedeninin önüne eğildi. “İnna lillahi ve ileyhi raciun” dedi sonra herkes tekrar etti. Ne oluyor? Dede uyan çok korkuyorum. “Dedeme ne oldu? Neden hareket etmiyor?” ağlayarak üstüne atladım. “Eve gidelim!” Bir amca beni kaldırdı. “Babanın telefonunu biliyor musun evladım?” dedi. Sol göğsündeki cepten telefonunu çıkardı. “Arayalım mı peki?” Başımı sallayıp numarayı söylemeye başladım. Ben babamla konuşan amcayı dinlerken İmam “Cenazeyi kenara düzgünce yatıralım. Yakınları gelene kadar bekleriz” deyip başını bana çevirdi. Cenaze kimdi? Dedemi kaldırıp köşeye yatırdılar. Cenaze ne demek? Koşup ben de yanı-

na uzandım. Camiden yavaş yavaş dağılanları izledim. Her geçen bana da bakıyor, içli bir ah çekip geçiyordu. Babam gelince bize doğru baktı. Gözleri kızarmıştı. “Ne oluyordu? Babam ağlamış mıydı?” İmamın yanına gitti onunla konuşuyordu. Onlardan başımı çevirip dedem baktım. Ağzı kapalıydı. “Fısı fısı,fısı fısı.” Belki şimdi de o beni taklit ederdi. Etmedi, galiba artık dudakları kıpırdamayacaktı. Soğumuş bedenine sarılıp gözlerimi kapadım. Yüzümü ıslatan ılık bir damlayla uyandım. Babam beni kucağında taşıyorken ağlıyordu. Tekrar dalmaya çalıştım, yorgun düşmüştüm.

Üzerime dedemin örtmediğinden emin olduğum pikeyi telaşla tekmeleyip kalktım. İçeri girdim, bir sürü kişi vardı ama kimse ağzını açmıyordu. Tuhaf ama sanki salon da içerideki insanlar gibi yorgun görünmüştü gözüme. “Fısı, fısı” herkes başını bana çevirdi. Kimisi burukça bir tebessüm etti kimisi bomboş şişkin gözlerle bana baktı. Omuzlarıma atılmış ağır, kalın bir yorganın altında ezilir gibi başımı yere eğdim. Babam ayağa kalkıp “Haydi seni giydirelim, cenaze namazına gideceğiz” dedi. Cenaze dedemdi. Anlamıştım.

Camiye geldiğimizde etrafa baktım. Yeşil örtülü kocaman bir kutu vardı. Dedem neredeydi? “Baba dedem nerede?” diye sordum. “Bak şu yeşil kutunun içinde yatıyor” dedi “Neden ama orası çok karanlık, güneş de içine mi gelecek?” dedim. Cevap vermedi ama duyduğunu biliyordum. İmam amca dedemin yeni yatağına doğru ilerlerken onunla göz göze geldik. Beni yanına çağırdı. “Benim yaptıklarımı yap tamam mı?” Başımla onayladım. Sonra yine ellerimizi havaya kaldırdık. İmam amca dua okumaya başladı ama ben susuyordum. Çünkü dedem de susuyordu.

KISA HİKAYELER

Ercan Köksal

GİRİŞ TEMRİNLERİ

Adnan'ın hikayesi soğuk bir kış gecesi karanlığı yarararak ilerleyen bir otobüste başladı. Adnan, şoförün arkasındaki koltukta oturuyordu. Başını uzattı, hız kadranına dikkatle bakınca onu bir ürperti aldı. Sonra gözü şoföre kaydı, ürpertisi aralıksız bir titremeye dönüştü. Sonra bayıldı. Otobüsün güzergahı Erzurum'du, Adnan Kayseri'ye niyetliydi. Ayıldığında bir otel odasındaydı. Otel neredeydi kim bilir!

YÜKSEK TAHSİLLİ BERDUŞ

Hayatta en büyük isteği kariyer yapmaktı. Belki bir üniversitede akademisyen bile olabilirdi. Çok çalıştı bunun için, birkaç üniversiteden ayrı ayrı diplomalar aldı. Sonra bunları bir dosyada gururla biriktirdi. Arada bir onlara bakar gururlanırdı. Fakat bu işte bir terslik vardı. Aldığı diplomalar onu bir türlü istediği noktaya çıkarmıyordu. Hayıflandı buna. Kendi kendine mırıldandı.

"Evet, amacına ulaşamadın, ama yine de üzülme! Yüksek tahsilli berduş oldun!" dedi.

Sonra ilave etti :

"Bu da az bir şey midir?"

MASAL

Yazarın anlattığı bir masal değilmiş, her ne kadar anlatım biçimi bir masala benzese de... Gerçi kahraman bunun sonu güzellikle biten bir masal olmasını umuyormuş. Ama öyle olmamış. Her şey bir masal gibi başlamış, ama masal gibi bitmemiş. Bir yerden sonra masal hikayeye evrilivermiş.

BİR OKUL MESELESİ

Elif Ağaç

O kul ile arası çok da iyi olmayan bir öğrenciydim. Daha birinci sınıftayken okula gidiyorum diye sıkıntıdan isilik döküp doktora gittiğimi bilirim. Birinci sınıfa bitirip de ikinci sınıfa başlayınca yine mi okuyacağız diye isyan etmişim. Yaz tatilinin son haftası başlardı okul telaşım. Sus pus ve arkadaşı olmayan bir öğrenci olduğumu düşündünüz değil mi? Aranızdan bana üzülenler bile olmuştur belki. “Çocukcağızın bir problemi var demek ki yoksa niye gitmek istemesin.” Ama yanıldınız. Okula sırf tembelliğimden gitmek istemiyordum. Kim sabahın körü tatlı uykusunu bölüp okula gidecek, saatlerce ders dinleyecek, yetmiyormuş gibi bir de gelip ödev yapacaktı. Anlatırken bile yoruldum. Dikkati çabuk dağılan ve elinden çok çenesi çalışan bir cocuktum. 40 dakika boyunca sadece derse odaklanmak tam bir işkenceydi.

Birinci sınıfın ilk günündeyiz. Annelerimiz bizden biz annelerimizden ayrılıyor diye iki gözümüz iki çeşme ağlıyor. Şimdi düşünüyorum da ne trajikomik bir sahne. Sanki sınıfa değil de seferberlik ilan edildi savaşa gönderiliyor. Birinci sınıfa giden ben, bu dediklerimi duysa beni kalpsizlikle suçlardı ama olsun.

İlk dersteyiz. Yaşlı bir adam girdi sınıfa. Hepimiz ayağa kalktık. İçimden önemli biri herhalde diye düşündüm meğer öğretmenimizmiş. Ne olduğunu bile anlayamadan kendimizi ders işlerken bulduk. Bir dakika ya bu işte bir gariplik var daha iki dakika önce ağıt yakıyorduk, bu kadar hızlı adapte olamayız diyen gözlerle sınıf arkadaşlarıma baktım ama hepsi kitaplarını açmış öğretmeni dinliyordu. Bu davada çoktan yalnız bırakılmışım. Öğretmen beni ayağa kaldırdı ve alfabe kaç harf var diye sordu. Gözüne far tutulmuş tavşan misali hocaya baktım. Alfabe neydi? Alfabe emektir. Samet ona baba demişti, onu babalığa... Bir saniye, frekanslar karıştı. O sırada mahalledeki arkadaşlarımdan biri bana bakarak işaret parmağını kaldırdı. İşte dedim, gerçek dost. Zor durumda kaldığımı anladı ve yardımına koştu. Nikah memuruna sonsuza kadar evet diye haykıran gelin-damat coşkusuyla “biir” diye cevap verdim. Sınıfa bir ölüm sessizliği hakim oldu. Herkes bana bakıyordu. Öğretmen şaşkın, ben ise çaresiz haldeydim. “Bir harf olur mu hiç kızım.” diyerek kızdı. Doğru cevap yirmi dokuzmuş. Meğer arkadaşım söz hakkı almak için parmak kaldırmış. Bu bilgi bana verilmemişti nereden bilebilirdim. Tüm sınıf gülmeye başladı. Sınıfa rezil olduğum için utandım ve okuldan bu sebeple soğudum diye düşünüyorsanız yine yanıldınız. Çünkü durumu anlayınca herkesten çok güldüm kendime. Bu cevabımdan sonra çok sevgili öğretmenim bana bir gün boyunca

teneffüse çıkmama cezası verdi. Pedagoji alanına hakimiyeti hala gözlerimi yaşartır. Verdiği ceza benim uzun bir süre okula isteksiz gitmeme neden oldu. Neyse ki bir sene sonra meslek hayatını zirvede bırakmaya karar verdi ve emekli oldu da derste konuşmanın, yanlış da olsa fikir beyan etmenin sakıncası olmadığını öğreten yeni bir öğretmenimiz oldu. Tabii bu anlattıklarım benim okulu sevmemem için bahane de olabilir.

“Liseden sonra okulla yolları ayırmıştır bu kız” dedirten bu anımdan sonra okulla yolumun ömür boyu kesişeceği bir meslek seçtiğimi yani öğretmen olduğumu söylemeden geçemeyeceğim. Nasıl bir öğretmen olmamam gerektiğini çok iyi öğrenmiştim. Pervasız bir kelimenin ya da hareketin öğrencilerin iç dünyasında fırtınalar kopartabileceği korkusuyla hep temkinli ve sevgi diliyle yaklaşıyorum onlara. Öğretmenliği ve öğrencilerimi çok seviyorum ama ne yalan söyleyeyim hâlâ yaz tatilinin son haftası beni bir telaş alıyor ve kar tatillerine öğrencilerimden daha çok seviniyorum.

AKLİMİZİ SARAN YUMAKLAR

Uğur Canbolat

HAYAT dümdüz değil, inişleri, çıkışları var. Hatta takılmalar, düşmeler ve kalkmalardan oluşuyor da diyebiliriz. Mühim olan belki de içinde bulunduğumuz yumaklar toplamından ne kadar hızlı ve doğru yöntemlerle çıkabildiğimizdir.

Buraya odaklanmak enerjimizi daha güçlü tutacaktır.

Düşünün bir kere; kafamızın içinde hangi yumaklar var? Neden aklımız pek çok hususta karışık?

Bir konuda dün şu istikamette düşünürken, bugün tamamen farklı bir görüş belirtebiliyoruz.

Zihnimizdeki bu yumaklar acaba sabitelerimiz diyebileceğimiz değişmezlerimizin tam olgunlaşmayışından kaynaklanıyor olabilir mi?

Dikkat! Pergelin sabitlenmesi gereken ayağında sorunlar olabilir.

...

Öğrendiklerimiz de zaman zaman içinden çıkamadığımız yumaklar oluşturabilir.

Sağlıklı, nitelikli ve ısrarlı bir okuma sistematığına sahip olamayışımız mevcut olan yumakların daha da karmaşık hâle gelmesine sebep olabilir.

Buraya da bir “Dikkat” levhası koymak yerinde olabilir.

...

Çocukluğumuzun en önemli hatıralarından birisi de kedilerimizdir.

Ve onların oluşturduğu, daha doğrusu içinden çıkılmaz hâle getirdiği yumaklardır.

Modern yaşam tarzının getirdiği hızlılık, bireysellik, sadece kendine yönelik yaşama ve başarıya odaklanmış hırs gibi pek çok yeni parametre ne yazık ki, yumakları hem çoğalttı, hem de daha karmaşık noktaya taşıdı.

Hayatımız yumak yumak oldu.

Bunun üstesinden gelmek mümkün mü? Elbette mümkün, ama kolay mıdır sorusuna olumlu cevap veremiyorum.

Önceliğin sağlıklı bir tespit olduğu fikrindeyim. Örneğin, yumaklarımız hangi konularda?

Başlangıcı ve geldiği aşama nedir?

Karışıklık seviyesi hangi oranlardadır?

Hangi durumlar yumaklarımızı daha da doladı birbirine?

Bu yumakların hayatımıza maliyeti neler oldu?

Bu sorular canımızı acıtsa da sıhhatli cevaplar üretmemiz gerekiyor.

Ne diyelim; niyet hayr ise akıbet de hayr olacaktır.

...

Aklımızdaki, fikrimizdeki yumaklar...

Bakış açılarımızdaki yumaklar.

Gönlümüzü sıkıştıran, zorlayan, ruhumuzu nefes almakta zorlayan yumaklar...

Yapmak istediğimiz halde bunu başarmamıza engel oluşturan yumaklar.

Sevgimizi öldüren, aşkımıza mezar kazdıran yumaklar.

Sözümüzü dilimize dolayan yumaklar.

Dosta giden yolları yokuşa süren ve ayağımıza dolanan yumaklar.

Gönlümüze damlayacak hakikat sözcüklerine şemsiye açan yumaklar.

...

Yumakla, yıkamakla temizlenir mi bizi çepeçevre sarmış olan bu yumaklar? Ne dersiniz yumuşar mı ipleri?

Gönlümüzün rahmet yağmurlarına çıkalım mı?

Islansa saçımız, başımız, yüzümüz... Yıkansa gözümüz bu yağmurlarla.

Bize güç gelse, yüreğimiz takat getirse.

Ve yekinsek, ardından bizi bağlayan tüm bağları bir hamlede koparıversek.

Oh desek sonra, kurtulduk bu yumaklardan diye dostlara, canlara ünlesek.

Onlar sevinse, biz de sevinsek bir daha.

Ne dersiniz?

TOTEM

Hacer Nur Çekiç

Koşuyorsun, hayatın pahasına koşuyorsun. Saçının kuyruğu her adımında zıplıyor, montunun etekleri sağa sola savruluyor. Yere vurduğun ayakların yokuştan aşağı “tap tap” sesi çıkarıyor.

Karşıya 10 saniye içinde geçmen lazım, önemli bir görev bu senin için. Bir an önce ulaşmalısın yoksa olanlar olacak. Zaten bana olanlar olmuş diye düşünüyorsun. “Hakkım yine yine bitmişim.” Senin gibi enayi nereden bulunur başka? Ne sesin çıkar ne de hayır dersin. Patron desen nereden para ayıklarım diye bakıyor, melek yüzlü şeytan resmen. Yüzünü, sesini öyle bir hale getirir ki hayır desen sen kendini suçlu hissedersin. Neyse bırak şimdi bu yüzüne tükürülmeysi patronu. Bu ay maaşını alır almaz işten çıkarsın olur biter. Nasıl yaparsın, nasıl söylersin? bilmem ama kararın kesin biliyorum.

Karnın da acıktı. Evde ekmek kalmış mıydı? Bir düşün hatırla! Eve dönerken fırının önünden geçeceksin, aç kalırsın yoksa! Yemek de yok hiç, bir hazır çorba, bir makarna idare eder seni bu akşam. O sökülmüş düğmeyi dikmiş miydin sen? Bak en sevdiğin gömleği giyemiyorsun sonra. Altı üstü bir düğme, amma uzattın sen de! Beş dakikada dikip ütöleyeceksin işte, yemekten sonra onu da halletsen iyi olur.

Bu parfüm kokusu senden mi geliyor? Bu saate kadar kalmış mı, hayret! Patrona duyduğun öfkenin bile ofise girene kadar sürmesine karşın parfümün bu kadar uzun süre kalması şaşırtıcı gerçekten. Niye kin tutamıyorsun sen? Korkaklığından geliyor bunlar hep başına. Kaç saniye oldu? Hadi koçum az kaldı geç artık şu yolu! Hayatın buna bağlı olabilir nereden bilebilirsin? Hmm, şu geçen arabanın rengi de ne iddialıymış, sen hayatta alamazsın böyle bir araba. Parayı bulsan bile cesaret edemezsin.

Yanaklarına nasıl ateş bastığını hissediyor musun? Kıpırmızı olmuştur kesin! Bir yol için kendini bu kadar yormaya değer mi. Ayakkabının topuğu mu sökülüyor ne, dur yolu geçince bakarsın. Zaten pek de sağlam değildi. Ne çekti seni bu ayakkabı be! Anandan babandan çok kahrını, asansörden çok ağırlığını çekti. Bırak da patlasın, huzura kavuşsun artık. Senin 38 numara ayağını taşımak kolay mı sanıyorsun?

Geldi geldi, çok yaklaştık. Son birkaç adım... Çantan kaydı omzundan, tut da düşmesin. Uf parmaklar da nasıl buz tutmuş, neyse eve de az kaldı. Aç-kapa ısınır belki. Amca çekil çekil önümüzden, önemli bir iş üzerindeyiz. Geçmemiz lazım şu sarı montluyu, nereye gidiyorsa o da amma uyuşuk! Aman yeşil ışık yanmasın karşıya geçmek üzereyiz.

#deneme

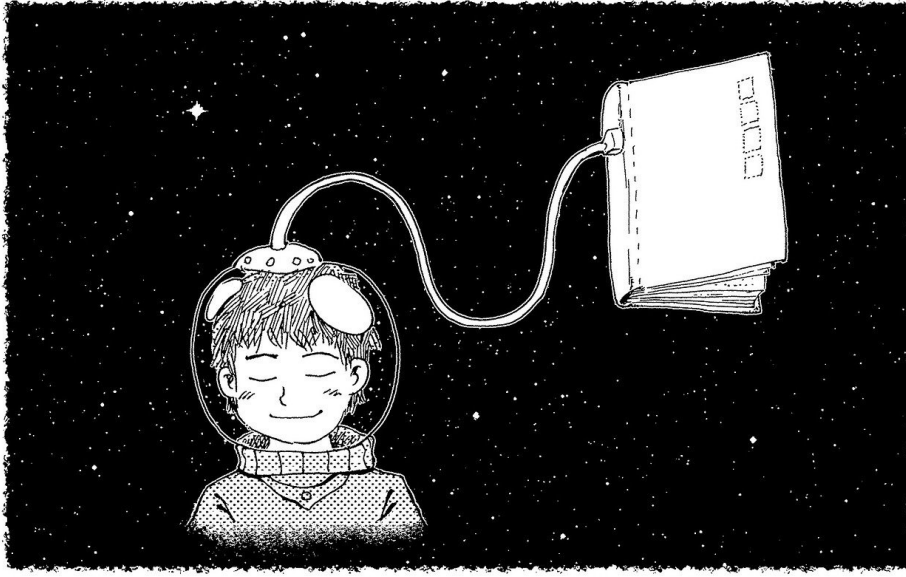
Bu köprünün ışığı da ne biçimse gözünü bozdu iki saniyede. Tık-tıkıt, tık-tıkıt... yanıp yanıp sönüyor. Sarı montlu da tam önünde göz kırpar gibi parlıyor. Of-of topuğun ağrısı koştuktan. Değecek inşallah bunca zahmete. Çok uzak değil, karşıya ulaşacaksın. Bir dilek için kısacık bir yol. Telefonun neredeydi? Aman düşürme koşarken, telefon önemli çünkü. Kaç senelik olduysa, yıl sonuna kadar kıramazsan helal sana! En uzun ömürlü elektronik aletin olabilir, masrafsız, zahmetsiz... Ne başa bela oldun he telefon kıra kıra!

Aha! Dikkat et son düzlükte tökezledin, ayak sağlam mı? Yeşil ışık da yanmadı. Koş da geç artık şu yolu. Geçen günkü gibi manyağın teki çıkmasın karşına. Adam kırmızı ışık dinlemeden nasıl sürmüştü ama üstüne, yüreğin ağzına gelmişti. Kırmızı ışık yandı, haydi son birkaç adım. Hedefe ulaştın, dur az soluklan. Saçını düzelt güzelce, topuğa bak bakalım kırılmış mı? Varış noktasındasın, dileğin gerçekleşti. Belki de çok saçma bu totem olayları ama sen başardın işte. “Sarı montludan önce karşıya geçersen... Geçersen şey olacak...” Hakikaten ne dilemiştin sen? Gevezelikten unuttuk.

ÇOCUKLARA OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMAK

Gülser Olmuş

Okuma alışkanlığı çok küçük yaşlarda kazandırılabilir bir beceri ve öğrenmenin ve merak duygusunun anahtarıdır. Çocuğunuzun iyi bir okuyucu olmasını sağlamak için anne ya da baba olarak yapabileceğiniz en iyi şey ona kitap okumaktır. Okumanın zevkine ulaşan gençler ve yetişkinler okumanın günlük yaşamın bir parçası olduğu evlerde büyümüşlerdir. Çocuğın aile bireylerini kitap okurken görmesi çocuğın bu davranışı model alarak öğrenmesini sağlayacaktır.

Kitap okuma alışkanlığı çok küçük yaşlarda kazanılır. Söz öncesi dönemdeki çocuğunuza yüksek sesle kitap okuyarak sadece onunla eğlenmekle kalmaz aynı zamanda ilginizi de onun üzerine yoğunlaştırmış olursunuz. Bu karmaşık dünyada bir anne ya da babanın tüm dikkatini kendi üzerinde toplamak büyük bir başarıdır. Çocukların bu hoş paylaşımı okuma edimi ile özdeşleştirmeleri daha da hoştur.

Çocuğunuza bol bol okuyarak onun doğal olarak sahip olduğu hayal gücünü uyarabilir, merak duygusunu, sözcük dağarcığını ve kavram bilgisini geliştirebilir, duygu farkındalığı kazandırabilir ve düşüncelerini genişletebilirsiniz. Çocuklar kitaplardan; başka insanları anlamayı, şefkat duymayı hoşgörü ve empatiyi öğrenir. Evinin sıcaklığı ve güvenliği içinde farklı maceralar yaşayabilmenin heyecanını duyar.

Resimli, sesli, üç boyutlu bebek kitapları yeni doğan bebeğin kitapla tanışması için ilk fırsatlardır. Kitapta bulunan resimlere bebeğin dikkatini çekin; varlıkların adlarını, renklerini, şeklini, büyüklüğünü söyleyin, seslerini çıkarın. Böylelikle çocuğın sözcük dağarcığını geliştirebilirsiniz. Aynı hikayeleri, masalları tekrar tekrar okumaktan sıkılmayın. Küçük çocuklar güven duygularını pekiştirdiğinden tekrarlardan hoşlanırlar. Ezberlediği tekerlemenin baş kısmını siz söylediğinizde çocuğunuz kolayca devam edecektir. İlk okuma deneyimleri de ezberlenen tekerlemeler, bilmeceler, şiirler ve masallardır.

Çocuk okuma öğrenene kadar her akşam çocuğa yatmadan önce yüksek sesle kitap okunmalıdır. Okuma beceresi gelişen ancak kitap okuma isteği olmayan çocuğa da aynı şekilde kitap okumaya devam edilmelidir. Hikayenin en heyecanlı bölümünde kitabı sonra okumaya devam edeceğinizi söylemek ve kitabı açık şekilde çocuğun odasında bırakmak çocukta kalan bölümü okuma isteğini teşvik edebilir. Siz de yeni bir kitaba başlarken ve sonra okurken duyduğunuz heyecanı evde paylaşın. Bitirdiğiniz kitap ile ilgili yorumlar yapın, okurken hissettiğinin duygulardan bahsedin. Doğallıkla yapılan bu paylaşımlar bir süre sonra çocuğun kitap okuma merakını artıracaktır. O da okuduğu kitaplardan bahsedebilmek ve ebeveyni gibi konuşabilmek için daha fazla okumak isteyecektir.

Okumayı öğrenen çocuğunuzla sadece kendisinin okuması onu sıkıyorsa bir sayfa siz bir sayfa çocuğunuz okuyabilir. Okuma seansını eğlenceli bir oyuna çevirin. Kitabı okumaya kapağını incelemekle başlayın. Kapaktaki resminden ve başlıktan yola çıkarak birlikte içeriğini tahmin etmeye çalışın. Okurken merakı canlı tutacak ve çocuğun dikkatini arttıracak tahmin, yorum ve dikkat soruları sorarak çocuğu aktif dinleyici/okuyucu olmasını ve sürecin oyunlaştırılmasını sağlayın. (Sence şimdi ne olacak? Sen onun yerinde olsaydın ne yapardın? Onun arkadaşının ne renk paltosu vardı?...)

Kitap okurken ses tonunuzu iyi ayarlayın. Sakin ve yumuşak ses tonu ile ve duygu ekleyerek okumak, farklı karakterleri farklı ses ve vurgularla okumak, ses efektleri (rüzgar sesi çıkarmak gibi) eklemek, rol canlandırması yapmak çocuğun kitaba ilgisini çekecek ve eğlence dozunu arttıracaktır. Çocuğun yaşına ve ilgisine uygun konu ve tarzda kitaplar seçmeye çalışın. Kitap sevgisi son derece subjektiftir. Çocuğunuzun kendine özel tercihlerini fark ederek saygı duyun. Çocuğunuzun mutlaka klasik kitaplardan okumaya başlamasını beklemeyin. Bazı çocuklar kısa hikayeleri, bazıları çizgi romanları sever. Macera, fantastik hikayeler, bilim kurgu, futbolcuların hayatı, mizah, bilim ve hayvanlarla ilgili dergiler vb. çocuk bırakın istediğini seçsin. Bu seçimler bizlere onun ilgi alanları ile ilgili fikir verir ve ilgilerini geliştirir.

Okuma günlük hayatta fark etmeden yaptığımız bir davranıştır. Markette alış veriş yaparken paketlerin üstlerini, tabelaları, trafik işaretlerini yüksek sesle okuyun. Evde birlikte yapacağınız kurabiyenin tarifini çocuğunuz size okusun. Siz de “Şimdi kaç yumurta koyacaktık?” gibi sorularla yaptığı önemli katkıyı ona hissettirin. Okuma seanslarınız rutine dönüşsün ki olmadığında siz de çocuğunuz da eksikliğini hissedin. Okurken hiçbir şeyin sizi rahatsız etmeyeceği bir düzen yaratın. Özellikle yatmadan önce birlikte kitap okumak hem güzel bir uyku geçirmenizi sağlayacak hem de birlikte geçirdiğiniz zamana nitelik katacaktır.

MERHUMU NASIL BİLİRSİNİZ?

Nurşen Gümrükçü

Aile fotoğraflarına baktığımızda gözümüz hep tanıdığımız, bildiğimiz bir yakınıımızı arar. Onun bilmem kaç yıl önceki halini, mesela çocukluğu ya da gençliğini bir karede görebilmek içimizde il-

ginç bir merak uyandırır. Hatta, varsa bir hikayesinin üstünden geçilir, hatırlanır, anılır. Bu ilgi artık şarkıcı, politikacı, sinema -dizi oyuncusu gibi bir dönem popüler olmuş, topluma mal olmuş ya da tarihe kaydedilmiş kişiler için de geçerlidir. Günümüzde, sosyal medya platformları ya da haber kaynaklarında fotoğraflar üzerinden kişilerin hayat hikâyeleri ya da yaşamlarının bir kesiti ilgi odağı olup mercek altına alınarak dolaşımda yoruma açık paylaşılmaktadır. Herkes her şeyi algıladığı ölçüde kendince yorumlar.

Fotoğraf ile kurulan bağ fotoğraftaki kişi ve izlenimcisi arasında tek taraflı bir etkileşimdir. Bizim cenaze törenlerimizdeki meşhur ‘merhumu nasıl bilirsiniz?’ sorusuna cevap verebilenler İle sorunun asıl kaynağı arasındaki tek taraflı durum gibi. Merhumu iyi biliriz de o merhum sizi nasıl bilir sorusunu hiç akla getirmeyiz bu da ayrı bir durum. Her neyse, bu sayı okurlarımıza” Merhumu Nasıl Bilirsiniz?” diyen bir görseli yorumlamak üzere buradayız.

Bu fotoğrafa ilk bakanların da ‘Hitler’ diye mırıldandıklarını duyar gibiyim. Ama duvara tosladık galiba. Ya da bir çarpışma yaşadık. Aklımızdan hiç de iyi şeyler geçmiyor ve elbette kendisi de bildiğimiz anlamda bir merhum değildir.

Hitler, fotoğrafta küçük bir çocuk ile beraber...

Çocukların yer aldığı fotoğraflar insanı gülümsetir aslında. Tabii aynı zamanda bir toplumsal belgeleyici olan fotoğrafların içeriğinde; savaş, yoksulluk, sürgün, göç gibi hayatın öbür yüzünü gösteren öğeler bulunmadığı sürece! Bu fotoğrafta ise başka bir şey var... Son asrın en acımasız, en karanlık yüzlü, en zalim ve vahşi adamı olarak bilinen Adolf Hitler’in yanında tüm masumiyetiyle bir çocuk var. Henüz temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetkin olmayan, korunup kollanmaya muhtaç bir çocuk... Kurtla kuzu misali. Bu iki zıt kutuptaki insanın bir araya gelip, tek kadraj içinde tarihin tozlu sayfalarında yer alması aile fotoğrafı hatırası mı, rastlantı mı kurgu mu diye düşündürür?

Fotoğrafa baktığımızda bir alt metin görülüyor, yer, zaman bilgisi net anlaşılmıyor. Fotoğrafta, çekim öncesi ya da sonrası için bir eylem ortamı sezilmiyor. Bir yaz günü açık havada sanki özel bir günde çekilmiş gibidir. Her ikisi de özenli giyinmiş, dönemlerine göre oldukça şık kıyafetlidirler. Adamı biliyoruz zaten sıradan biri hiç değil, İtinalı giyimi de yalnız o güne mahsus değildir. Ama çocuk da hiç sıradan bir çocuk değil. Çocuğun üstü başı temiz olduğu gibi eli yüzü de düzgün. Oldukça sevimli, akıllı ve sağlıklı da bir hali var. Bir an için bir aile fotoğrafına baktığımızı hissettiriyor bizlere.

#fotoğrafokumaları

Hitler, sandalyede oturmuş, ayakta duran çocuğu kendine yaklaştırmış, kollarının arasına almış, elleri ile çocuğu kollarından kavramış hatta biraz sıkıyor gibidir. Yakın, samimi bir hava oluşturmak istenmiş olsa da yüzünün karanlık tarafı -iç dünyasının aynası gibi- ürkütücü, donuk, ifadesiz, bakışları da rahatsız edicidir. Kollarından mengeneyle sıkılmış gibi kavranan, bacaklarını birbirine yapıştırıp ceplerine sokmuş olduğu elleriyle var gücü ile kendi varlığından destek almaya çalıştığı görülen ufaklığa dikkat edilirse; onun bu güvensiz hali, tedirgin duruşu ve kendisini sıkıca tutan adam ile aralarındaki mesafe -duygu eksikliği- en yalın ve en çıplak bir biçimde bu siyah-beyaz fotoğraf üzerine pozlanmıştı.

Politikacılar her dönem çocuklarla yakından ilgili oldukları mesajının veren görsel materyaller kullanmışlardır. Bu materyallerle halk üzerinde popüler ve göz kamaştırıcı bir propaganda yaratılmaktadır. 1936 yılına ait bu fotoğraf da tamamen propaganda amaçlı çekilmiştir. Diyebiliriz ki tanınmış biri olarak Hitler; bu fotoğrafın öznesidir. Çünkü, fotoğraftaki adamın iyi görünmek gibi bir amacı vardır. Çocuklar ile iyi iletişim kurabildiğini, onları sevip koruduğunu, hatta onlara sahip çıktığını yaşadığı dönemde birilerine göstermek istemiştir. Bu adam, Adolf Hitler olunca toplum üzerinde sempatik görünme arzusu tuhaf kaçsa da sonuçta yürüttüğü ırkçı politikalarının ülke menfaatleri yararına olduğunu bir şekilde desteklemek ve inandırma ihtiyacı hissettiği anlaşılmaktadır. Planlanmış, kurgulanmış, üzerine yüklenecek anlam düşünülmüş ve idealize edilen politik mesaj hedeflenmiştir. Saf Alman ırkı için örnek model seçilmiş sempatik, sevimli bu çocuk üzerinden ideal Alman çocukları algısı oluşturulmuştur. Çocuk burada, fotoğrafı anlamca güçlendirebilecek yetkinliğe de sahip bir obje değerindedir. Böylece bu fotoğrafın Aryan çocukların (sarışın, mavi gözlü, uyumlu yüz hatlı, sağlıklı genlerde çocuklar) evlat edinilmesi için kartpostallarda, kitaplarda, kampanya materyallerinde yayınlanmış olması siyasi amacın bir parçasıdır.

Fotoğrafı, Hitler'in yakın arkadaşı Heinrich Himmler çekmiştir. Hitler kadar fotoğrafçısı Himmler" de Aryan ırk takıntılısıdır. Bu projenin de liderliğini bizzat yürütmüştür. Hitler' in bu zulmünden; kusurlu gene sahip, hasta, down sendromlu, engelli, çirkin, kısa boylu ne kadar çocuk varsa nasibini almıştır. Bu uğurda inanılmaz, akla hayale sığmaz bir insanlık dramının yaşandığı yıllar, halâ hayatta olan bir kesim için acı hatıralar ile doludur.

İnsan yaş aldıkça gününü, anını biraz biraz unutursa da eski günler hep orada bir yerde bir dokunma mesafesi kadar uzakta hatırlanmayı anlatılmayı bekler. Fotoğraftaki çocuk, Gerhard Bartels 2015 yılında kendisi ile yapılan röportajda artık 83 yaşındadır ve fotoğrafın çekildiği yıl henüz 4 yaşında olduğunu söyler. O gün en yeni en güzel giysilerinin giydirildiğini ve diğer çocuklar ile oynamasının yasaklandığını hatırlıyor; Bir de kendisine verilen elmalı turta sözünü... Anları unutulmaz kılan ayrıntılardır. İnsan en çok da yaşadıklarını değil hissettiklerini unutmaz. Şimdilerde yaşıyor mu bilmiyoruz ama eğer yaşıyorsa bu fotoğrafa her baktığında kendisine vaat edilip de verilmeyen o kocaman elmalı turtanın hayalini hatırlıyor olmalı.

Sorsak, herkes iyi olmak ister; iyi anılmak, iyi hatırlanmak için...

1) <https://facet.wp.pl/kim-jest-chlopiec-ktory-byl-maskotka-hitlera-6002208744129665a#:~:text=Gerhard Bartels miał w 1936,blada karnacja i blond włosy.>

2) <https://medium.com/@storich/aryan-irki-olusturmak-ef949e408e48>

3) <https://www.elmundo.es/cronica/2015/12/10/5661bca3ca4741c0168b45b9.html#:~:text=Gerhard Bartels tiene 83 años,parque nacional alpino de Alemania.>

KUŞUN KANADI

İlkay Çoşkun

"Kuşun Kanadı" Yazar Erdal Şahin'in, anı-öykü türünde, Mart 2022 tarihinde Çıra Yayınları tarafından 3. baskısı yapılmış eseri. Kitapta on dört hikâye yer almakta ve seksen sekiz sayfa hacminindedir. Kitapta yer alan "Kuşun Kanadı" hikâyesi, ayrıca kitaba isim olmuştur. Kitap arka kapak yazısında, "abartıdan uzak ve gösterişsiz metinlerde yazarın dikkat kesildiği anlar, mekânlar ve kişilerle tanışıyoruz" şeklinde kitap hakkında bir değerlendirmede bulunulmuş. Diğer bir değişle munis bir anlatımla ekzajereden uzak bir bakışla ele alınmış hikâyeler diyebiliriz.

Hikâye kahramanlarına bir göz atacak olursak; Eşkuya Halit, Yaşlı deli Hemo, Şahika Hanım, Şero Ailesi, Yetim Kız Şevval, Halim Bey, Murat, Teneke mele veya imam, hikâyelerin münderecatı içerisinde en çok dikkatimi celp eden 2017 yılında 109 yaşında ebediyete irtihal etmiş olan, Bostan ve Gülistan'ın hafızı Hacı Kamil Aykut gibi isimleri öncelikli olarak sıralayabilirim.

Bu on dört hikâyenin tamamına yakını, Van, Bahçesaray'ın Elmayaka köyünde ve yazarın dayısının köyünde geçmektedir. Bu hikâyelerin ne kadar kurgu, ne kadarı yaşanmış olduğunu başta yazar ve yakınları bilecektir. Bu hikâyeler, köy-kent kıyaslama ve gidiş gelişlerinden ziyade, köydeki hayatın zorlukları ve daha çokta özlemle yâd edilmesinin güzellikleriyle yol alındığı görülmektedir. O günlere dair sevgi ve bilgi katılmış muhabbetlerle işlenmiş yaşanmışlıklar okudum. Hayatın sadece imkândan ibaret olmadığı, daha çok vicdan meselesi olduğunu hatırlatıyor bu hikâyeler bize. Günümüze oranla tevekkülün ve şükrün daha çok olduğu yıllardan bahsediyoruz vesselam.

Yazarın ifadesiyle, modernizmin tahrif edici tasallutuna uğramamış zamanlardır bu yıllar. Her ne kadar hikâyelerin geçtiği yıllar çok eski bir zaman dilimi olmasa da o yıllara ait sohbetlerde, Sahabelerin hayatlarının anlatılmasına ve cenknâmelerin okunduğuna şahit oluyoruz. Radyo, televizyon gibi elektronik eşyaların üzerine kanaviçe, dantel gibi el emeği göz nuru işlemelerin örtüldüğü yıllardan bahsediyoruz. Yazılan bu hikâyeler yazarın temellük ettiği yazıların ilk örnekleri böyle şekillenmiş olsa gerek. Anadolu'da aynı kaderi paylaştığımız ister Kürt olsun ister Türk olsun ister başka bir millet, Anadolu insanının sahip olduğu irfan aynı bu ruhla mündemiş olduğunu görmekteyiz. İslâmî değerlerin içselleştirildiği ve ata kültürüne müntesip bir minvalde ki hayatları görüyoruz. Bu hikâyelerde gördüğümüz, gerek Doğu Anadolu olsun gerek İç Anadolu gerek diğer coğrafyalarımızdaki köylerimizde benzer zaviyelerden yine benzer tecrübelerin yaşandığını görmekteyiz. Bu hikâyelerde anlatılan bu kadar zorluklara ve güçlüklerle rağmen evvelemirde tarihsel, kültürel ve inanç merkezli bağların ve birlikteliğin mukimliğine şahit oluyoruz.

Çok kültürlülüğün izlerini taşıyan Elmayaka Köyü sakinlerinin imece, birlik beraberlik bilinci, yaşatılan gelenekler, kışla-karla mücadeleler minvalinde hayatlar sürdürülüyor. Yazar'ın babasının köy bakkalı olması da bunlardan birisidir. Bunlardan başka bu hikâyelerde yazar hakkında başka bilgilere de ulaşıyoruz. Mesela, yazarın ana dilinin Kürtçe olduğunu ve yazarın on beş yaşında Türkçe öğrenebildiğini öğreniyoruz.

Yazarın doğduğu Van-Bahçesaray kültürüne dair bazı yansımaların hikâyelere aksettiğini de görmekteyiz. Bunlara bakacak olursak; örneğin, "Mele", ülkemizin doğu ve güneydoğuda gayri resmî olarak imam görevi yapan çoğunlukla Kürt din âlimidir. Kökeni Molla sözcüğü olan mele isminin, melle veya mala şeklinde telaffuzlarına da rastladığımız bir isimlendirmedir. Hikâyede geçen, "Mele Teneke" hadisesi şu şekildedir. Köyde imamlık yapan mele, (yani imam) Ramazan'

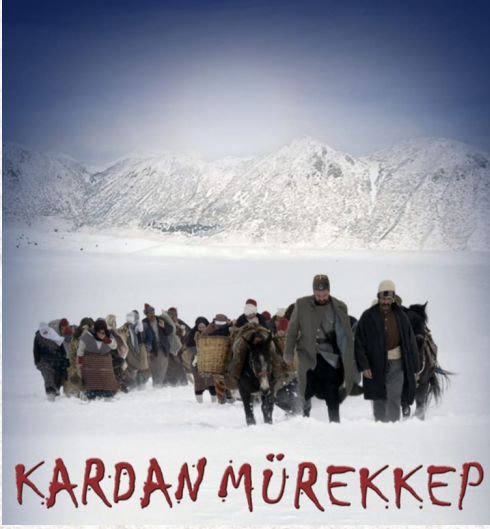
da sahurda köylüyü uyandırmak için eline bir büyük teneke alıp köylüleri uyandırması üzerine bu lakap verilmiştir. Başka bir yerde, Yazar, çocukluğunda anlatılagelen 'çirok' denen masallardan bahsediyor. Masal, olağan üstü olayla süslenmiş bulunan ilgi çekici hikâyeye, hikâyeye ve masal, öykü, roman, fabl, mesel (eğitici öykü), masal, denen Kürtçe bir isimlendirmedir. Başkaca hikâyelerde "Dengbej" kelimesi geçmektedir; Kürtçe (Kurmanci) deng "ses" ve Kürtçe (Kurmanci) bêj "söyleyen, ses veren" sözcüklerinin bileşiğidir. Türkçe 'de "şarkıcı" anlamına gelir.

Tekne orucunun nasıl olduğunu biliyordum ama "tabak orucu"nu da bu hikâyeler vesilesiyle öğrenmiş oldum. Bütün gün oruç tutamayan çocukların, günün sadece bir bölümünü oruçlu geçirmesine "tabak orucu" ya da "tekne orucu" denir. "Tabak orucu"nda da "tekne orucu"nda da çocuklar sahurdan kuşluk vaktine kadar veya öğleye kadar oruç tutarlar. Ayrıca Kürt, Türk, Ermeni ve Azeri kültürünün yansımalarını da hikâyelerde görmekteyiz. Köye yakın bir noktada mukim bulunan Ermeni Kilisesini buna örnek verebiliriz. Ermenistan'ın köylerine yakın bir coğrafyada olması, köylülerin ve yazarın zaman zaman Erivan radyosunu dinlemesine vesile olmuştur. Köye yakın bir yer olan "Kahni ya Çırtki" isminin de bu farklı kültürlerin harmanlanmasının bir yansıması olsa gerek.

Hâsılı, bu yazılanlara daha çok yazarın çocukluk yıllarının hâsılası olan hikâyeler bunlar desek yanlış olmaz. Hayata, dünyaya ve sosyallığe çocuk gözüyle içeriden bakma öyküleri olarak da nitelendirebiliriz. Son olarak biz de yazarın güzel bir duasıyla yazımızı sonlandıralım. "Allah'ım bizlere hayatı ve ölümü kolaylaştır ve güzelleştir, bu kubbede hoş bir seda bırakanlardan eyle" amin...

KARDAN MÜREKKEP

Derya Yazıcı

Yitik Bavul dergimizin okurları “Film Okumaları” bölümünde Cafer Şanal yapımcılığında Banu Mertyürek Güler ’in senaryosunu yazıp, Nurtaç Erimer’in yönettiği 2019 yapımı Kardan Mürekkep belgesel filmiyle sizlerle.

Prof. Dr. Halil Değertekin’in "Muhacirler" adlı belgesel roman türündeki kitabından uyarlanan belgesel London City Film Festivali'nde “En İyi Uzun Metraj Belgesel” ödülünü kazanmıştır.

1914- 1917yılları arasında Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan insanların Rus ve Ermeni işgalinden kaçarken yaşadıkları zorlukları ezber bozan bir iç göç hikâyesiyle anlatılıyor.

Acının, zorluğun, çaresizliğin tüm ruhlarını saran bu insanların “**şifa bulmaz yaraları**” bu belgeselde o döneme ait hisleri vurucu bir etkiyle aktarıyor. Zorunlu göçün anlatıldığı ilk belgesel olma özelliğini taşıyan bu proje ölüm, gözyaşı, ıstırap içinde insanların hayatta kalabilme mücadelesini; yaşadıkları bu acıları karların mürekkep olsa bile yazamayacağını çarpıcı bir dille sergiliyor.

Birbirinden etkili sahnelerin yer aldığı belgeselde:

“Ya Hazreti Allah! Ya Hazreti Muhammed! Medet; yetişin imdadımıza!” repliğinin yer aldığı o, azgın akan Büyüksu Deresi ‘nden kabilelerin inanç ve umutla geçişleri belgeselin etkileyici sahnelerimden sadece bir tanesi.

Ziya karakterinin zorlu doğa koşulları içerisinde vahşi hayvanlar ve eşkıyalarla cesur duruşu, soğukkanlı tavırları ve kıvrak zekâsıyla yanındaki kabileyi koruması aynı zamanda savaştan, dondurucu soğuk, açlık, susuzluk, hastalık gibi hayatı etkileyen unsurlarla yola devam etmeleri- bunların gerçekten yaşanmış olması -insanda farklı bir duygu ve bakış açısı yaratıyor. Bilinmeyen gerçekleri gün yüzüne çıkararak insana farklı pencereler açan tarihimize ışık tutan bir yol haritası olan belgesel bu coğrafyada yaşananları dokunaklı bir şekilde tafsil etmektedir.

“Sinema hayatın bir illüzyonudur. Herkesin hayatında kesitlerle bir parça taşır.”

İyi Seyirler Diliyoruz.

ŞAZİYE HANIM'IN D/İŞLERİ

Nurdane Yıldız

Birkaç gün evvel seksen sekizinci yaş günü pastasını kesmişti Şaziye Hanım. Eşini on beş yıl evvel kaybetmiş, artık oğlu ve gelini ile yaşıyordu. Sert mizaca sahip, dediği dedik bir kadın olan Şaziyemiz, bir zamanlar ekranlarda boy gösteren "Sürâhi Nine " karakteri misali bir kadındı.

Gelini elindeki çay tepsisini Şaziye Hanım'ın oturduğu koltuğun önündeki sehpayaya koydu.

"Anneciğim ben kursa gidiyorum sen çayını iç, pastanı ye, sakın ocağı falan yakma, kendine dikkat et lütfen. Ha..! Bastonu eline almadan dolaşma sakın, düşer kalırsın haberimiz olmaz. Hadi hoşça kal birkaç saate gelirim Allah' a emanet ol. Yaramazlık yok ona göre ha..! "diyerek kapıyı çekip çıktı.

Şaziye Hanım yine evde yalnız kalmanın mutluluğuyla gelininin yaptığı köy pastası ile bir kupa şekerli çayı afiyetle içti. Önce Bursa' da yaşayan kızını aradı, günlük raporunu alıp verdi. Sonra diğer kızını aradı onunla fazla uzun konuşmadı. İşlerinin yoğun olduğunu söyleyip kısa kesmişti hayırsız kızı. Torunlarını sırayla çaldırdı ama açan olmadı. Çocuklar ya okulda ya da mesai başında olmalıydılar. Biraz televizyon seyretti ama istediği program da yoktu ki bugün. Canı sıkılmıştı. Saate baktı dörde geliyordu, kan sulandırıcı ilacının saatiydi, mutlaka vaktinde içilecekti. Dördü beş geçe ya da on geçe olmazdı ille de dörtte içmeliydi. İlacını aldıktan sonra etrafı kolaçan etme vaktiydi yine. Gelinin odasından başlardı hep. Bastona tutuna tutuna odaya girdi. Boy aynasında kendine bakınca "vay bee... Ne çabuk yaşlandım" diye iç geçirdi aynadaki silüetine bakarak. "Buruş buruş oldu her yerim. Böyle miydim ben?" diyerek hayıflandı geçen yıllara... Sonra- ortaklıktan el ayak çekilince hep yaptığı gibi -çekmeceleri tek tek açtı -kapattı, kurcaladı. Çengelli iğne, saç lastiği, cımbız vb... işine yarar ne varsa avuçlayıp ceplerine doldurdu. Şifonyerin önündeki pufa oturdu, ellerini yüzünü güzelce kremledi. Allık fırçasını üfleyerek iki yanağına gezdirdi. Deodorant ve parfümü koltuk altına, boynuna sıktı. Aynaya bir daha baktı, şimdi biraz daha kendini beğeniyordu. En Allı pullu, oyali yazmasını itinayla düzeltip kalktı. Burada işi bitmişti. Sırayla diğer odaları ve salonu da gezinmeliydi. Oradaki çekmece ve dolapları da açıp açıp kapattıktan sonra mutfığa geçerek buzdolabını yokladı. En sevdiği yerdeydi şimdi, bir eliyle bastonundan destek alıyor, diğer eliyle dolabın kapısını tutuyor, tıkmak için dişine göre – leziz- bir şeyler aranıyordu.

Bir salkım üzüm ve bir şeftali koydu tabağına. Meyveleri yiyebilmek için takma dişlerini almak üzere odasına doğru seyirtti. Pencereyi açarak diş kabını eline aldı. Kasedeki kirli suyu her zamanki işgüzarlığıyla sokağa serpiveriyim derken...

#şaziye hanımın halleri

Olan olmuştu artık. Birkaç dakika ne yapacağını bilmez halde pencerenin kenarında donup kaldı. Elma şekerini düşürmüş masum bir çocuk gibi dudaklarını büzdü, binaya girip çıkanları hüznle izledi. Sonra kendi kendine:

"Eyvahh.!!! Dişlerim de düştü gördün mü sen işi?"

"Şimdi ne yapmalı, ne etmeli? On birinci kattan aşağıya da inemem ki, dişlerimi alayım. Eyvah ki eyvah.!! Ben ne iş ettim tüh... tüh...!! Vah vah...!! " diye dövündü.

Telaş içinde ne yapacağını düşünürken telefon edeyim de oğlum, gelinim gelsin bari diyerek, yeniden telefona sarıldı.

"Alooo, yavrimm kurban olayım benim oğlumu gelinimi çağırın... "

Gelini içeri girince kayınvalidesinin harâretle telefonda konuştuğunu duydu, birilerine heyecanla bir şeyler anlatıyordu.

"Yavrim kurban olurum sizden rica ediyorum benim oğlumu, gelinimi çağırın da gelsinler. Dişlerim aşağı düştü. Onların işi var ise abu yan binada kızım oturuyor bari onu çağırın gelsin. Çok acil ihtiyacım var onlara... Ne olur çabuk gelsinler.!!

Telefonun diğer ucundaki kadın "kontörünüz bitmiştir lütfen yükleme yaptıktan sonra tekrar deneyiniz" deyip duruyordu.

Gelininin eve geldiğini görünce ömrü boyunca duası olan cennet ile müjdelenmiş gibiydi. " Yavrim kurban olsun annen iyi ki de geldin."

Ne oldu anneciğim, nedir bu telaşın hayırdır? Kayınvalidesini çok iyi tanıyordu yüzünde yaramazlık yapmış çocuk ifadesi vardı yine.

" Yavrim, takma dişlerim Abu camdan aşağı düştü."

"Ne?? Dişlerin camdan aşağı nasıl düşer anne?"

"Yavrim abu diş kabımın suyunu camdan aşağı dökeyim dedim meğer dişlerim de içindeymiş."

"Ahh anneciğim camdan aşağı su dökülür mü hiç!! Kaç kez anlattık sana, kuaför salonu var alt katta, insanlar girip çıkıyor, bir şey atılmaz oradan kaç kez söyledik.! Olacak şey mi? Allah aşkına yapma böyle işler."

"Yavrim oldu bir kere kurban olduğum git de dişlerimi getir, araba filan geçer de dişlerim kırılır."

Gelin telaşla aşağı indiğinde kayınvalidesinin takma dişlerini yerde parçalara ayrılmış olarak buldu. Kırılan parçaları peçeteye toplayıp getirdiğinde dişlerinin parçalandığını gören Şaziye Hanım gelinine dik dik bakıp homurdandı:

"Vay anammmm, toprak başuğaa, sen mi kırdın dişlerimi böyle?"

BİR HÜZNÜN YAZARI: SABAHATTİN ALİ

Bahar Batak

*Başın öne eğilmesin
Aldırma gönül aldırma
Ağladığın duyulmasın
Aldırma gönül aldırma*

Sabahattin ALİ

Türk Edebiyatı'nın nadide yazarlarından Sabahattin Ali roman, hikâye, şiir, piyes gibi birçok türde eser kaleme almıştır. Yapıtlarında toplumsal ve psikolojik analizler sıkça yer alır. Akıcı bir üslupla yazdığı romanlarında, karakterlerin yaşamla bağlantısını ve varoluş amacını özellikle konu edinir. Kullandığı dil, basit ve anlaşılır olmasına karşın okuyucunun okuduklarını gerçekten içselleştirilmesi için düşünsel olarak emek vermesi gerekir.

Sabahattin Ali'nin romanlarında gerçekçi yaklaşımla birlikte çoğu kez karamsarlık hakimdir. Özellikle Kürk Mantolu Madonna'da Raif Efendi'nin yaşamının son demlerinde; ailesini tek kurşun memuriyet maaşıyla geçindirmekten başka bir amacının olmaması, çevresinde bulunan kalabalığa rağmen yalnız kalması ve tesadüfen öğrendiği bir gerçekle yüzleşmesi üzerine derin üzüntü ve pişmanlık hissi duyması onun önce hastalanmasına sonra da ölümüne sebep olmuştur. Zira Kürk Mantolu Madonna'yı okuyan çoğu kişi, kitabı bitirdiğinde “*Keşke sonu böyle olmasaydı.*” demeden edememiştir. Bu özelliğiyle Shakespeare'in eserleriyle benzerlik gösterir. Onun hikayeleri de hep mutsuz sonla biter. Shakespeare'de olduğu gibi Sabahattin Ali'nin romanlarında da birbirini seven iki insan hiçbir zaman kavuşamaz. Tıpkı Raif Efendi ile Maria Puder gibi... Beklenmedik bir ölümün Muazzez'i Yusuf'tan alması gibi...

Sabahattin Ali, romanlarından çok öyküleriyle tanınmış bir yazardır. Masal motiflerine ve gerçeküstü olaylara yer verdiği ilk öykülerinde romantik öğeler de dikkat çeker. Cumhuriyet'in ilanından sonra köy ve köylünün önem kazanması sonucunda “Anadolu”; yaşamı ve insanı ile sanat eserlerinde sıklıkla ele alınan mekân olmuştur. Bu dönemde gözlemci gerçekçilikten çok toplumsal gerçekçiliğe yönelen KARACA, Alaattin, “Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Toplumsal Konular” Sabahattin Ali, köyü ve kasabayı yakından tanıyan bir yazar olarak dikkati çeker.

Sabahattin Ali çoğunlukla; ölüm, yalnızlık, aşk, iletişimsizlik, toplumsal sorunlar ve köylü-aydın çatışması gibi temaları kullanmıştır. Sabahattin Ali'nin ilk romanı olan Kuyucaklı Yusuf, hazin bir aşk hikayesi olarak okuyucunun karşısına çıksa da burada ışık tutulan yetim bir çocuğun etrafında gelişen dönemin toplumsal sorunlarıdır. Annesi ve babası eşkıyalar tarafından öldürülen Yusuf, Kaymakam Selahattin Bey tarafından evlatlık edinilmiştir. Selahattin bey onu, kendi öz çocuğundan ayırt etmemiş ve öz oğlu gibi bağrına basmıştır. Sonrasında Selahattin Bey'in başka bir şehre tayini

çıkması üzerine Yusuf, hiç tanımadığı bir şehirde, hiç tanımadığı kişilerin arasında kendi benliğini, özgürlüğünü bulmaya çalışır. Aslında Yusuf'un "İçimizdeki Şeytan'daki Ömer'in de olduğu gibi bu hayattaki varoluş amacı, hakikati arama yolculuğudur.

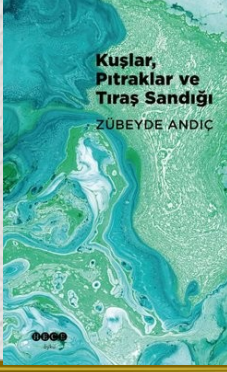
Türk Edebiyatı'nın nadide yazarlarından Sabahattin Ali roman, hikâye, şiir, piyes gibi birçok türde eser kaleme almıştır. Yapıtlarında toplumsal ve psikolojik analizler sıkça yer alır. Akıcı bir üslupla yazdığı romanlarında, karakterlerin yaşamla bağlantısını ve varoluş amacını özellikle konu edinir. Kullandığı dil, basit ve anlaşılır olmasına karşın okuyucunun okuduklarını gerçekten içselleştirilmesi için düşünsel olarak emek vermesi gerekir.

Sabahattin Ali'nin romanlarında gerçekçi yaklaşımla birlikte çoğu kez karamsarlık hakimdir. Özellikle Kürk Mantolu Madonna'da Raif Efendi'nin yaşamının son demlerinde; ailesini tek kuruş memuriyet maaşıyla geçindirmekten başka bir amacının olmaması, çevresinde bulunan kalabalığa rağmen yalnız kalması ve tesadüfen öğrendiği bir gerçekle yüzleşmesi üzerine derin üzüntü ve pişmanlık hissi duyması onun önce hastalanmasına sonra da ölümüne sebep olmuştur. Zira Kürk Mantolu Madonna'yı okuyan çoğu kişi, kitabı bitirdiğinde "Keşke sonu böyle olmasaydı." demeden edememiştir. Bu özelliğiyle Shakespeare'in eserleriyle benzerlik gösterir. Onun hikayeleri de hep mutsuz sonla biter. Shakespeare'de olduğu gibi Sabahattin Ali'nin romanlarında da birbirini seven iki insan hiçbir zaman kavuşamaz. Tıpkı Raif Efendi ile Maria Puder gibi... Beklenmedik bir ölümün Muazzez'i Yusuf'tan alması gibi...

Sabahattin Ali, romanlarından çok öyküleriyle tanınmış bir yazardır. Masal motiflerine ve gerçeküstü olaylara yer verdiği ilk öykülerinde romantik öğeler de dikkat çeker. Cumhuriyet'in ilanından sonra köy ve köylünün önem kazanması sonucunda "Anadolu"; yaşamı ve insanı ile sanat eserlerinde sıklıkla ele alınan mekân olmuştur. Bu dönemde gözlemci gerçekçilikten çok toplumsal gerçekçiliğe yönelen KARACA, Alaattin, "Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Toplumsal Konular" Sabahattin Ali, köyü ve kasabayı yakından tanıyan bir yazar olarak dikkati çeker.

Sabahattin Ali çoğunlukla; ölüm, yalnızlık, aşk, iletişimsizlik, toplumsal sorunlar ve köylü-aydın çatışması gibi temaları kullanmıştır. Sabahattin Ali'nin ilk romanı olan Kuyucaklı Yusuf, hazin bir aşk hikayesi olarak okuyucunun karşısına çıksa da burada ışık tutulan yetim bir çocuğun etrafında gelişen dönemin toplumsal sorunlarıdır. Annesi ve babası eşkıyalar tarafından öldürülen Yusuf, Kaymakam Selahattin Bey tarafından evlatlık edinilmiştir. Selahattin bey onu, kendi öz çocuğundan ayırt etmemiş ve öz oğlu gibi bağrına basmıştır. Sonrasında Selahattin Bey'in başka bir şehre tayini çıkması üzerine Yusuf, hiç tanımadığı bir şehirde, hiç tanımadığı kişilerin arasında kendi benliğini, özgürlüğünü bulmaya çalışır. Aslında Yusuf'un "İçimizdeki Şeytan'daki Ömer'in de olduğu gibi bu hayattaki varoluş amacı, hakikati arama yolculuğudur.

YİTİK BAVUL KİTAPLIĞI

Kuşlar Pıtraklar ve Tıraş Sandığı / Zübeyde Andıç

Zübeyde Andıç, ayrıntıları yakalamadaki hassasiyetiyle, samimi ve duygulu anlatımıyla öykümüze yeni bir ses, yeni bir renk ve eda katan bir yazar olarak buluşuyor okurlarıyla.

Onun öykülerini okurken birlikte yolculuğa çıktığınız bir yol arkadaşınızın yol boyu anlattıklarını dinliyormuş gibi hissedersiniz kendinizi. Zaman zaman onun dünyasıyla kendi dünyanızın örtüştüğüne, kesiştiğine tanık olursunuz.

Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı, size yol arkadaşı olacak bir kitap.

Arif Ay

Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı, Zübeyde Andıç'ın ilk öykü kitabı. Andıç, öykülerini daha çok yaşadığımız hayatın somut gerçeklikleri üzerinden kuruyor. Bir yazarlık tutumu olarak beliren bu yaklaşımdaki içtenlik ve onu besleyen sahici dil, yalın ve sürükleyici anlatım, öyküleri daha bir bizden kılıyor.

Bir öğretmenin gözünden otistik bir çocuğun dünyasını sevgi ve şefkat ekseninde anlattığı kitabın ilk öyküsü “Siyah Gözlü Beyaz Güvercin” den başlayarak hemen hemen bütün öykülerinde hepimizin bir biçimde yaşadığı, tanık olduğu, kendi yaşadıklarıyla özdeşlik kurduğu hayatın içinden kesitler, sahneler sunuyor.

Yazarın, yaşadığımız bireysel, toplumsal ya da duygusal sorunlara -yaralanmalara, acılara, sevgisizliklere, hoyratlıklara, kıyıcılıklara- yaklaşırken yakaladığı kuşatıcı bakış, bize kelimelerin uyarıcı, iyileştirici ve farkındalık oluşturan gücünü bir kez daha duyumsatıyor.

Ali Karaçalı

YİTİK BAVUL KİTAPLIĞI

Kızım Seni Şaire Vereyim Mi / Hüseyin Akın

Kızım Seni Şaire Vereyim mi?

Neresinden bakarsanız bakın bir cesaret işidir şairlerle evlenmek. Çünkü onlar bu dünyaya mutlu olmaya değil, Yenişehirli Avni'nin açık biçimde dile getirdiği gibi bir yar için âh etmeye gelmişlerdir: “Sanma ki taleb-i devlet ü câh etmeğe geldik/ Biz âleme bir yâr için âh etmeğe geldik...” Kim bir şairin âhını almayı göze alırsa onunla evlenmenin sıkıntılarını da göze almış sayılır. Şinasi'nin “Şair Evlenmesi” değildir hayat, bir insanın bir şairle sahiden hayatını birleştirmesidir. Türk tiyatrosunun batılı anlamda ilk eserinin de bir şairin komik evliliği ve ardından boşanması (Şair Evlenmesi, Şinasi) olduğunu hatırlarsak, iyi gitmeyen şair izdivaçlarının belli bir kısmında şairlerin dış dünyayı göremeyecek denli dalgınlıklarının rol oynadığı görülecektir. Şair dalgınlıklar adamıdır. Dikkat kesildiği şiirsel dünyanın ötesindeki görüntü ve imajlara baksa da onları göremez. Aslında baktığında görüneni değil, görmek istediğini görür. Çok geçmez, gördüğünün görmek istediği olmadığını fark eder.

Kayıp Dilin Hikayeleri / Kamil Yeşil

Kâmil Yeşil'in hikâyelerinde hafifçe absürde giden bir ironi var. Bu da onun hikâyesi için vazıh bir yapı, bir üslup oluşturuyor. Onun işi tam nahif ressamların ip cambazlığını andırıyor. Bütün gücünü saflığından, açıklığından, iyi niyetinden, aşkından, temiz kalbinden almaktır bu. Çocuksu bir tutum, ama on ikiden vurunca insanı yaralayan bir tutum.

Mustafa Kutlu

Kâmil Yeşil, Türk Edebiyatının Kayzer ve Kısrası firar etmiş sarayında ağ kuracağa benzer. Fakat bu ağ haraplık işareti değil, canlılık işareti olan bir başka ankebûtun bir başka ağıdır.

Hüsrev Hatemi

